

Бюгюн – Кавказ урушда жоюлган адыгланы эсгериуню кюню

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года. Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Геуорге кюн, 21 май, 2019 жыл № 59 (20636)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллауыун болжаллы халда толтургъан К.В. Коквну Кавказ урушда жоюлган адыгланы эсгериуню кюню бла байламлы ОБРАЩЕНИЯ СЫ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамауаты!
Адыг халкыны къадарында къыйын болумла чыгаргъан Кавказ уруш бошталгъаны 21 майда 155 жыл болады. Бу кюнде биз ол урушда жоюлганы эсгерип сатышанабыз, бушуу тебиз, тарых ата журтлары кыюп кетерге тошгенли жорек таралууларына жардыбыз.
Адыг этносу тарыхында эмда къыйынлы кезуленде бирин эсбиге тошуре, биз ата-бабаларыбызны акыллыкъларына, билимликликерине хурмет этебиз: чыккъан

халлада ала Россей бла байламлыкъа, бирликке бурулган къадар магноналы оноулага кертичилей къалгандыла. Алай бла ёз жерлерин, миллет энчиликерин, маданиятларын, халкыбызны айну онларын сакъалягандыла. Биюнолюкде ол Россей Федерацияны кеп миллети юйорюнде мамырыкыны, жарошуклылыкны эмда социал ёсноуно жолунда бароды. Бириликде, байламлыкъа эмда жамауат келишулюкде биз къыйын болумладан ётпел, Къабарты-Малкъарны тамбогызы кюнун тиийли даражага келтиралыгыбызга туюл йнама.

Бу шургулу датаръа аталгъан материал 3-чо бетде басомаланды.

Тобешу

Эки къыраллы жаш тёлюлерини арасында байламлыкъланы кючлендире

КъМР-ни Жарыкъландыруу, илму эм жаш тёлюно ишлери жаны бла министрствосунда Германия Федератив Республиканы жаш тёлю организациларыны алычылары. Жаш тёлю байламлыкъланы жаны бла Россей-Герман советни членлери Къабарты-Малкъар Республиканы къырал власть органдарыны, коммерциялы болмаган эмда жаш тёлю организациларыны келечилери бла тобешгендиле.
Жыйылыгына КъМР-ни жарыкъландыруу, илму эм жаш тёлюно ишлери жаны бла министри Аугес Кумыков, республиканы хурмат эл туризм министри Мурат Шогенцук, Жаш тёлю байламлыкъланы жаны бла Россей-Герман советни

келечиси, DSJ Правленини келечиси Арнэ Клинт, Германияны Альтинистерини сосоуну таматаларыны председатели Лоренс Темпл, Россейни студентлериини спорт сосоуну вице-президенти Роман Ольховский, КъМР-ни Минпрсовещенинисины ишчилери, студент, турист эмда спорт клубларыны башчылары къатышгандыла.
Тобешуно темасы сабий-акылбалыкъ эмда жаш тёлю спорт туризмге бла тири солуну айнытууда къырал, билим беруу эм жаш тёлю организациларыны байламлыкъланы ишлеуери болганды. Къатышханла окулларын ачыкъ этгендиле, Россейни бла Германияны правительстволары себеллик этип бардырылган программаланы

бла проектлени юслеринден хабарлагъандыла, экспертлерге сорула бергендиле, эки къыраллы араларында жаш тёлю байламлыкъланы жаны бла ахшы сынамларын билдиргендиле.
Жаш тёлю байламлыкъланы жаны бла Россей-Герман совет Россей Федерацияны Правительствосуну бла Германия Федератив Республиканы Правительствосуну келишимлери кере 2004 жылда декабрде къуралганды. Аны борчу - къыраллыны жаш тёлюно хар жаны бла байламлыкъларын эмда шухёжукъларын айнатууду, жаш адамларын араларында бир бирге ышануулыккуну кючлеудю эмда эки къыраллы ахшы даражаларын белгилеудю.

КЕРМЮЧ

Республиканы эл молкчулери чыгаргъан затларын Азербайджанда салгандыла

Къабарты-Малкъарны кегет жарашдырган эмда эл молк предпрятилары кеслерини продукциялар Бакуда бардырылган «Пищевая промышленность» – WorldFood Azerbaijan 2019 деген 25-чи юбилей Халкыла аралы кермючде кергозтендиле.
Проекте къатышууну КъМР-ни Предпринимательствоза билеклик этген арасы жалчыхтанды, ол МСП-ни субъектерине тыш экономика жаны бла ишлерин бардырууга себеллик этиу жумушла бла корюшеди эмда аланы халкыла аралы рыноклага чыгыуларына къыйгырады.

Экспозиция 40 къыралдан 2000-ден артыкъ компанияны жыйганды. Биюнолюкде WorldFood Azerbaijan къыралла аралы сатыу-алуу-экономика байламлыкъланы айнатуу жаны бла магноналы майданды, анда дунияда алыч производительге чыгаргъан заттаны, дистрибуторлени, аш-азыкъ промышленносте бёлюню экспорттерларыны, оборудованиланы бла жумушла тандырууну презентациялары да къуралдыла.

КъМР-ни башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

БЕЛГИЛЕУ

Нальчикни солуу паркны ара аллясында КъМР-ни Парламентини 25-жылгыгына аталып клубта салынганды. Аны жасарга махкемени ишчилерине Закона чыгарычу органы жаш тёлю палатасыны келечилери да болушкандыла. Парламентини Билим беруу, илму эм жаш тёлю политика жаны бла комитетини башчысы Светлана Азикова айтханга кере, законла чыгарычу органы юбилейне клубта салырга деген башламчылыкны палатаны келечилери этгендиле. Алагы Нальчикни администрациясы эмда паркны оюнуучлары да ырызлыкъларын бергендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима

Жазылуу-2019

«Заманны» - хар таулу юйорге

Сыйлы жамауат!
2019 жылны экинчи жарымына жазылуу кампания андан ары бардырылады. Сиз «Заман» газетте почтаны битеу бёлюмлеринде жазылырга боллукъсуз.
Ана тилибизде чыккъан жангыз газетибизини хурметин керюрюк деп белк ышанабыз. Алты айга жазылууну багысы - 696 сом 30 копек.
Бизни индексбиз - 51532

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Маданиятта халны игилендирге 530 миллион сом чакълы къоратыллыкъды

Жууукъ аты жылы ичинде республиканы культура учреждениларын таппандырууга эмда жангыларын ишлетууге 530 миллион сомга жууукъ къоратыллыкъды. Бу ахша «Культура» миллет проектни чеклеринде бёлюнеди. Аны оюсандан журналистке бла тобешууда КъМР-ни премьер-министрини орубасары Мурат Карданов билдиргенди.
Аны айтханына кере, программа РФ-ни Президентини «2024 жылгъа дери РФ-ни айныууну стратегияны» борчаны бла миллет муратланы ишлетууде «Жадына тиийишликде жарашдырылганды. Кеси да кюч бөлүмге юкешини бардырылады: «Культура болум», «Циркалы къурулу» эм «Чыгармачылык бла корешкен адамла».
Арт жылдада къыралда бу сфераны айнытуу баш магнона берилгенде баргызы да эслеген болурсу. Миллет проектни баш мураты ая-адамлардыбызны театрлагы, музейлеге, башка маданият учрежденилагы сейирлерин къозгарырга, алагы союип келирча этергеди, - дегенди Мурат Карданов.

Документе тиийишликде уа махкемени ырызсы базаларын кючлерге, сабий музыкалы школланы инструмента бла жалчытырга, библиотекаланы кбейтирге, киносоны кенгертирге белгиленеди. Аны бла бирге уа чыгармачылык коллективлени фестивалларын бардырууга грантла кючленерикдиле. Бу сферда ишлетилени квалификацияларын игилендирге онлары да боллукъду. «Быйыл а 70 иччи окутулукъду аны чеклеринде», - деп къошанды докладчы.
«Циркалы культура» бёлюню энчиликлери анылатла. Мурат Науфоевич культура учрежденилада энчи электрон оборудовани орнатылып, элде, шахарлада жашагъанлагы Москвада белгиле театрда болган спектаклне неда Лондонда концертте тюзонлей эфирде кыраарга онла къуралчылыктын билдиргенди. «Адыг кыялы жашагъанлагы да къырамай, культура берген заууклыккуну табарга тиийишиди», - деп къошанды ол.
Алай бла программада белгиленген жумушла толтурулсал, культура учрежденилагы келгенли саны 15 процентте, электрон амал бла

хайырланганына уа 5 процентте кбейтилидикле. - Маданият койле нех ишленедиле? Алагы адамла жюрюк, излемлери жалчыталырча. Ары уа ойорле сарай, аппалары, аммалары бла да бирге келип солурча этилге керекди», - дегенди вице-премьер-министр.
Быйыл а программа аны чеклеринде жети маданият кой ишлетилдикде неда жангырылгыды. Ол санда Булуңгуда, Кыара-Сууда, Бызьында, Атажунода, Нартада, Экинчи Лескенде эмда Эски Черекде. «Быйыл программада белгиленген жумушлага 160 миллиондан аслам къоратыллыкъды. Жылдан-жылга бу ишлеге финансла кбейтилип бардыклары белгиленеди. 2022 жылгъа дери уа Нальчикде Шогенцук арамда «Культура айныуу арасы» энчиликерин оңар деп белк ышанабыз. Бу объект а солурча аламат жер болушкуну», - дегенди Мурат Карданов.
Киносоны кенгертиуню кюсандан айткъанда уа, 8 автоклуб байланы алынырыкъды, аладан бешиси бла сыйлылы битеу тиийиши кючорис ишле бардырылгандыла.

ТОКЪЛАНЫ Фатима

БАЙРАМ

Юлгюге саналгъанланы атлары айтылгъандыла

Къырал концерт залда Юйорно халкыла аралы кюнюне аталып улуу байрам болганды. Анда дагыда «Нальчик шахарны сайланы тийиштуруу-2019» конкурса хорлагъанланы сауыгалгандыла. Къуанчыны жыйылуу «Ата юй» деген жер бла ачылганды. Андан сора КъМР-ни сыйлы артисткасы Ирина Даурова, ингирин андан ары бардыра, бу байрамны тишириулары Нальчик шахар совети «Ата-ананы юйорно даражасын кетюрор, адамлык хазаны сакълар ююн» деген проекте кере къурагъаны билдиргенди. Анга республиканы башчысы аппаратыны, жер-жерли администрациялары, жамауат организациланы келечилери да келгенлери айткъанды.

Тишириулары шахар организациасыны таматасы Лидия Дигешева уа, ахшы юйорлени хурметлеуге тейлеп айланганы айта, бу къуанчыны къурагъа себеллик этгенлеге, ол санда КъМР-ни Къулура министрствосуну, шахарны жер-жерли администрациясыны, советке кирген Роза Гетежевагъа, Лидия Азиковнагъа, Айтшат Кунжевагъа, «Таулу» сыйлы тевпеу ансамблины башчысы Жаболаны Азюргъа да, жорек ырызлыкъларын билдиргенди.
Ызы бла администрацияны башчысыны сауыгасына тиийиш болган юйорле сакъларына атылганды.

Андан сора «2018 жылы тишируу» деген сауыгъа кергозтолгенли белгилеп башлагандыла. Алайды да, «Профессионалы» деген номинацияда - Кабардино-Балкарска правда газетини редактору орубасары Наталья Конаева эмда КъМР-ну педагогика, психология, физкультур-спорт билим берууну институтуну директору Ольга Михайленко хорлагъандыла. «Жашуа эмда урууну тирилик» ююн ан Нальчик шахарны администрациясыны культуру бёлюмюне таматасыны къуллаууну толтура турган Негерланы Танзила белгиленгенди. «Къырал эл муниципал службада» Сабанчылары Валентина лаурет болганды.

«Огуллулукъ эм жандаурулукъ» жаны бла уа алгъа Лидия Анчкова бла Лина Бекжева чыккъандыла. Биринчи «Россейни Кызыл жору» жамауат организацианы КъМР-де бёлюню таматасыды. Ол кеп адамны къыйынылыкка тошгенлеге биринчи болушуккы бериге юйретгенди. Кызыл Жору «Аттын жорек» деген белгиси бла сауыгаланганды.
Бекжева Лина уа «Евро Дент» ОО-ну башчысыды, тишлеге бакъгъан врачды. Аны клиникасында къартлагы, къаруусузлагы, къолайсызлагы да хакъсыз багъандыла. Ол дагыда Нальчик шахар окууну Жер-жерли самурапперне советини депутаттыды. «Таулу» къуллауу къуллауу деген номинацияда КъМР-ни культураны сыйлы къуллауучусу, 3-чо номерли музыкалы школда ишлеген Марита Хаупаны аты айтылганды.
Тишириулары советинде дагыда бир иги тере кесине жер талкъанды - жыл сайын бир эр кишини сауыгалуу. Быйыл РФ-ни эмда КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллауучусу, РФ-ни эмда кеп башка къыралланы сауыгаларын лаураты, белгиле дирижер Юрий Темиржукоев сайланганды. Саугъа аны къарындашындан турган Геннадийге берилгенди.
Концерт программа да сейр болганды. Белгиле жырчыларыбыз Ирина Даурова, Мария Мамбетова, Азюрг Диданов, «305» жыр къулуу, Ирина Белоцерковская, «Каллист» «Таулу» тевпеу ансамблине, дагыда башкала усталыкъларын аймагъандыла. Байрам «Амст на крыше» деген жыр бла бошалганы.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алгъанды.

Билдирну

Бытларыны бюджетти кылай толтурулганына къараллыкъды

Быйыл 22 майда КъМР-ни Парламентини ичинде Кабарды-Малкъар Республиканы 2018 жылгъа республиканы бюджетти эмда КъМР-ни Борчу халда медицина страхоуаны жер-жерли фонду 2018 жылгъа бюджетти кылай толтурулганы оюлолукъды. Кеп адамны катышуу бла бардырыллыкъ

«Тишириулары Нальчик шахар советини сыйлы инсан» деген ат быйыл биринчи кере бериледи. Ол сыйга жамауат ишге тири къатышхан, Къабарты-Малкъарны социал-экономика эмда культуру айныуу улуу къыйын салган, кеслерини ишлери бла жаш тёлюге юлгю болган тишириула тиийиш керюледиле. Аланы уа министрствозла, ведомстволар, организацилада кергозтедиле.
Саугъаны бериге сакханга Лидия Дигешева чыгып, советни членлери барысы да уа ата Барзаланы Халиматны тиийиш кергенлери билдиргенди. Ол советни кылаууна 2001 жылдан бери киреди. Тишируу къыймылдууга тири къатышханы ююн КъМР-ни Парламентини грамотасына тиийиш болганды. Жандаурулукъ иш бла да тири корюшеди, саусу сабийлеге болушды, дарманла алады, аны клиникагъа жол кыларын тейлейди. Быйыл да жетижыллыкъ жашчыкъта операциягъа ахна бергенди.

бла жибериге керекди: 360000, КъМР, Нальчик ш. Ленин ор., 55.
Сорукълары болгонла бу телефон номерге сёвешини: 8(8662) 42-64-60.
КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Кавказ уруша өлгөнлө-
ни эсгериню кононе
атапш, хар жылдан да рес-
публикада торло-торлю
бушулу жумушка барды-
рылдыла. Ол кызауат-
дан бери жоз бля жарым
жылдан артык озгандан
сора да, урушну сылтау-
ларына, ол регионга кел-
тирген торлөнүлөгө кез
кырамаля көп торлөулөй
кыладыла. Кыаллай бир
алим бар эсе, аллай бир
оюм тууады, деп айтыла-
ды халкыда.

Тинтүүлө

Тарыхны тынгылы билирге, андан тийишлери оюмла этерге

Турп чабыуулукчалыны
- партизанлагы ушаш -
тау халкыла башларын
кечидирги ючюн этгенди-
ле, урушну ала кеслери
ачкандыла дегендиле
бир-бир алимле. «Алай
ола ала адилгала, баш-
ха халкылагыла этилген
артыктыккыны башын жу-
лурга корешкендиле», -
деп чертеди бизни ушак
негербиэ.

колония кызарга му-
рат салынганды. Экинчи
сынтау а - бу ишлеге кы-
ажу миллет-азатлау кы-
мылда башланды», деп
ангылатады алим.

ХІХ өмүрдө жамауат-
да патчахны колони-
ялык политикасына
кыажу болгонла, аны
терге саанганла алай
көп жак эдиле. Жалан-
да белгиле демократла
Белинский ла Герцен,
Философла Марксы эм
Энгельсны ызандан Кав-
каз уруш миллет-азатлау
кымылда болгонаны
белгилегендиле. Алай

Ол политика эм сезим
маганына тутады. «Бир
жанындан, тыш кырал-
лада жашаган адилга
кеслерины тууган журт-
лорына Кавказны санай-
дыла. Башха жанындан а
Россеиде бардырмалган
демократиялы процес-
сини кезиюнде бир за-
манда көп санлы шаспу
халк кесини тууган же-
ринде миллет-культура
автономия окуму кы-
раимдыла. Урушдан,
зор бля көчюрөлгөндөн
сора Кавказда адилган
жаланда 5 проценти
кыалганын ангылаган
адамга сабыр келюу
болган кыйынды», - деп
аксыл этеди ол.

16-чы өмүрдө Кыбар-
ты Россеиде кеси ыразы-
лыгы бля кыошуганын
кыан тегилемине, че-
быуулукыла этилмеине
ышандырырга керек
эди. Бир-бир алимле,
ол келишимге танып,
Кыбарты Кавказ урушка
кыатышканыны ишеклик
туурадыла. Алай 1760
жылда адылга милле-
тин келир жашаууна
маганылы сайлау эте
керек эдиле. Болсада ала
эринлик ючюн корешни
сайладыла. Ала файда
излемегендиле, жаланда
кеслерины жерлеринде
тынч-ырахат жашагы,
социалный эм политика
низамларын саккарга
сойгондиле.

Бютюнда бу темага
Бсеир 1990 жылда
өгөдди. Ол кезинде бери
Кавказ урушун тарых-
ны жанындан да тинтил-
генди, көп сейр шарт-
ла ачыктылангандыла,
материалла, документле
басмалангандыла. Ала-
да уа тау халкыла Осман
Торкө ислам дин ючюн
көчөп кеткендиле, деген
оюмга баш магана бер-
илгенди. Алаа инглиз-
ли шпионал бардырган
политикага эс бурулмай
кыалганды.

Болсада бюгонлюкде
айлык Кавказ урушка
аталган илму ишле «тау
халкыны тарыхларын
толунай ачыклагы-
андыла дегер эртеди.
Касоблат Дзамиховну
акылына көре, кавказ
зоветинида бу бушулуу
кыошун шарт белгиле-
ди баш ангылама окумуна
тохташдырмалгандыла.
Болсада урушун сыл-
тауларыны юсонден
башха оюмла да кепюлө.
Кыан тегилегендиле кав-
казлыны терселегиле
да бардыла. Касоблат
Фидевичини айтканына
көре, 1980 жылда со-
вет кавказзоветинида
урушун запад адылга,
дагыстандыла, чечен-
лик кеслери башлаган-
дыла, ала экспансия
политика бардырмалган
деген оюм тууган эди.
Кавказ этаниалагы
патча аскерлеге суммай

Ол политика эм сезим
маганына тутады. «Бир
жанындан, тыш кырал-
лада жашаган адилга
кеслерины тууган журт-
лорына Кавказны санай-
дыла. Башха жанындан а
Россеиде бардырмалган
демократиялы процес-
сини кезиюнде бир за-
манда көп санлы шаспу
халк кесини тууган же-
ринде миллет-культура
автономия окуму кы-
раимдыла. Урушдан,
зор бля көчюрөлгөндөн
сора Кавказда адилган
жаланда 5 проценти
кыалганын ангылаган
адамга сабыр келюу
болган кыйынды», - деп
аксыл этеди ол.

Эман көргөзгөнгөчө,
кеслерины тарыхла-
рын унуткан халкыла тас
болуп кыалдыла. Алимни
айтканына көре, кавказ
халкыны энциликлерин
саккарга ючюн а, ёшюп
көчөп кетилени ата-ба-
баларыбызны жигитли-
клеринде эркинликге, ата
журтларына союмкелик
юйретирге тийишиди.
Халк культураны, миллет
сезимин, тилин саккарга
ючюн да уллу кыйын
салырга керекди.

Аны бля бирге, Кав-
каз урушун тарыхын
тинтүү, жагы шартла-
ны ачыкыла миллетле
аралы келишүүлюккө
саккарга себеплик
этеридиле. Бюгонлюк-
ке миллеттин аралы-
гында халла көп миллет-
ли Россеиде жашаган
халкыны да тарыхларын
тинтилрге, кыраланы
оночулары аны бирле-
ге борчу болганыларны
шагыттык этедиле, деп
аксыл этеди профессор
«Шимал Кавказ тарыхын
билгери Сюевди.

Алай эсе уа, алимле
бля политике жагырмал-
гы эркин туйюлдоле.
Кавказ урушун тинтилге
политика неба аерогия
кыатышалга кыауагыла
тутмай кыалык туйюл-
доле. Озган заманла-
дан хыйсап этюу, сөзсөзю,
федерализмини кючлөргө,
халкыны бириктиргеге
болуурукду», - дейди ол.

ТИКАЛЫН ФАТИМА.

Окуу Миллет кагрланы гурбежиси

1859 жылда Шимал
Кавказда патча-
хны бурюугу бля тау
шхолла ачылгандыла.
Анда бай адамланы са-
бийлери окуугандыла.
Башланган классда
орус тили, арифметика-
ны, географияны, Куран-
ны (христианчыла да кес-
лери дин киталпарны)
окуугандыла. Андан ары-
сында математикадан,
тыш кыраллы тилден,
тарыхдан да дерсле ал-
гандыла.

Нальчикде ачылган
аллай школда арда-
ракда, 1875-1878 жыл-
лада, уастанла да хазыр-
лагандыла. Ол окуу
учреждение тамам элги-
жыл ишленгенди. Анда би-
ринчи заманда Абайлан
Мисост бля Кайтук,
Малкыукуланы Дадаш,
Барзобийаны Исмайыл,
Орусбийаны Мырзакул
жашлары Асланбек
бля Хамзат, Моллаланы
Исхак, Шахманланы
Жарахмат, Жаболаны
Ахия эм башкала окууган-
дыла. Ала билимдерин
андан ары гимназияда
өздөгөргөдиле.

1909 жылда 1 июлда уа
ол Тау школун ордуна Ре-
альный училище ачарга

башланнганын, анга ким
болушканын да жазып,
ол кыагытны мияла бан-
кага орнатып, юнко
мудурона салгандыла.
Анда Беш да Тау эли
кеслери Малкыукул-
ланы Дошуканы жашы
Дадашны (Ислам) аты да
сагыныдыла. Кыагытда
ол Нальчик округу тау
содиюно депуаттады деп
айтыла. Ол училищеде
ны ачарга, анда таулу
сабийлени окутуурга да
уллу кыйын салганын
сагына көтерге керекди.

Таш тохташдырмалган
сора, кыонокчалы
Лобжандизени харчевня-
сына элпип, анда алтымш
адамга жарашдырмал-
ган аш кыалганы а
оркунда олтургандыла. Ол
кон Кыбартыны бля Мал-
кыукуланы Юрисонкул у,
отставкадагы полковник,
Петербургда аскер юрист
академияны бошаган
Шаханланы Абайны жашы
Басият да болганды.

Анга эсе берилгенде,
ол Терк округу халкына
эс башканы юрисонкул у,
адамлы халк тин жаңы,
кыолай жаны айнорча
этгени ючюн Экинчи
Николай патчаха малк-
кыар халкыны атындан

школ ишлеп башлаганды.
Анда кыралны кыйын-
дына аталары граждн
урушда жокталганыны
сабийлери окууганды.
Аланы санында биринчи
парашистот кызыбиз
Бегийланы Шерифа бля
генерал Депуланни Хаким.

1924 жылда Ленин аты
окуу городок ачылган-
ды. Ол 1936 жылга дери
ишленгенди. Экинчи жыл
окуму анда медицина,
трактор курсула, эл мюк
эм совет партия школда
ишлеп башлагандыла.
Ары хар элден жетишер
адам алгандыла - арда-
да ала кеслеринде мюк
аматтар сельсоветде се-
кретар, устан, агроном,
токенчи, тышыры советни
председатели, партия
секретары болуп ишлери.
1931 жылда уа Ленин аты
окуу шахарчында педа-
гогия факультет ачыл-
ганды.

Уруш алуу жылда
кыара таныганынаны
асламыса анда окууган-
ды. Аланы кырал жа-
шар жер, кийим, аш бля
да жалгачтында. Сөзсөзю,
ала элдеринде жерлерини
тансыкы болгандыла,
юйлерине кыачанла да
чыккыандыла.
Алай иш бля байлык
архивде бир кыагыт
барды. Анда чегеми жаш
эиле кетип, аны илзий бар-
ганында, сылтаула
чурукчаларын жылтыр-
гандыла дегенди. Ол
кыагытда анга жаңгы-
ларын алыргы эки сом
белюнигени жазылады.
Алайла дагыда бол-
гандыла сабийле.

Кызгын редакциясында
ишлеп турган Мал-
кыондуланы Хамит, ол
заманчы эсине тошорө:
«Мен юч-төрт көр кыач-
хан эдил Көндөлөгөн
окуудан, анда эсгерге
эдиле. Тамсык болуп ту-
ралмай. Пушкин орманда,
илму-излем институту
тийлеринде, Колхозный
двор деп болуучу эди.

Элден келгенде ол кыо-
накбай юйде кыагын-
дыла кече, халкылап,
арбары да - арбазда.
Ала бля кыайта эдил.
Элде уа Жолайланы Амыш
- район кулукчуку, ак-
хлум, урушуп, артка ише-
ди. Арта атам бля экиге
айланган жазучу Ючу-
ланы Фатимат бля Магомед,
аны кыайтырганы бля
бошаганыма окууму».

Окуучуланы арасында
тишырыла аз болганды.
Аланы кыарындылары
бля ийгендиле окуурга,
бамы. Сөз ючюн, Мусука-
ланы Фатимат бля Магомед,
бамы, Жанайны сабий-
лерин, Батокваны жашы
Хыыр бля Ахматны кызы
Мариям, Кыалабелканы
Оюс бля Шамдары, Бат-
талы сабийлери, Аккайла-
дан Кыанболу жашы Олий,
Соттокуны жашы Кыуку,
сора дагыда бир неча
жаш бля кыз, Бабаланы
Сурат бля Назир.

Анда билим алган
кызыланы арасын-
да Кудайланы Маржан,
Биттирланы Абидат, Гер-
гокуны Гиза, Соза-
йланы Полина да бол-
гандыла. Бирден Ленин
аты окуу шахарчында
республикадан алты минг-
ден аслам анда билим
алгандыла эм совет ор-
ганнада бля школдада
ишленгендиле.

1936 жылда аны жа-
бып, ол аламат мекамда
орта билим берген окуу
учреждениланы кыо-
яндыла. Ызы бля Пионер-
ленин ююн ачкандыла.
Анда жыйырма кружок
ишленди, уллу 22 жи-
мин киталпы библиотека
болганды.

Жарысууга, Улуу Ата
журт уруш башлан-
гандан, ол юй кюйгенин,
андан жаландан оюла тур-
гандыла. Арта аны жан-
гыдан ишлеп, 1957 жылда
медицина факультетге
бергендиле.
Ма алай сау өмүрдөн
арткыны билим кыла-
сы болган, тарых маг-
ымына мюк советни
Нальчик шахары солгу
бахасыны кыйырганы.
МУСКУЛАНЫ САКИНАТ.

ЭКСПОРТ

АБШ бюгонлюкде Россеиден не сатып алады?

Не сейр, алай бизни кы-
ралга кыздар санына са-
нигиллик кыла, Россеиде
АБШ-га экспорт азайган
укуу, билгир 18 процент
окуму көбөйгенди. Америка
бизден не зат сатып алганын
билир умутта «АИФ» тинтү-
ле бардырганды.

РФ-ни Федерал таможня служ-
басыны (ФТС) билдириулерине
көре, былтыр бизден АБШ-га
12,5 миллиард доллар багасы
продукция жиберилгенди.
Алай Россеиде экспорт
арасына (РЭЦ). Ол некай алай
дегеси, ФТС бир-бир экспорт по-
стакваланы ала тозонейле угый,
башха кыралланы юслери бля
барганы ючюн тергемай кыла.
Сөзсөзю, биринчи жерини нефть
эмда андан жарашдырмалган
продукция аладыла. Алай Россей
АБШ-га жалаанда сырнуу сатуу
бля чекленди. РЭЦ-де арсы
жыл сайын жиберилген, багасы
да бир миллион доллардан ажа-
ган товар партиялардан эки жүз-
ден артыгын саангандыла. Он
миллион доллардан көп турган
товарланы торлөрүнени өлчөмү
уа 70 болды.

Женгил темирле

Россеини бир кесекчи Boeing
компания чыгарган бир само-

лөтда да барды дерчады. Сөз
мында акыбалыны бля тиган
темирлени юсонден барды. Был-
тыр сентябрде кезиюно санцияла
кийрилгенде, Свердлов областьда
титандан абериле жарашыруучу
жаңы завод ачылганды. Ол бизни
«ВСОМО-Ависма» компаниябыны
бля Boeing-ни илгениндеди. Са-
улай айтканда уа, сатылгынын
америкалы авиаконцертин тиган-
да илзмини ючюн бирин Россей
жалчанды.

Кыурч эмда чоюн
Кыурч бля прокатын юсонден
айтканда, АБШ-ны рюнгонда Рос-
сей ючюнчю жерни алады. Бизни
металлургиябыны анда талаш
кыурчда, бирюгыла эмда башха
затла этедеди. Дональд Трамп АБШ-
гы кыарта темирлени ташыуулушу
пошлиннала салганды, ол пред-
прятияланы башчылары Россеиде
алай чекленуу этилмеини тилеген
эдиле. Ол а угайи дегенди. Болсада
былтыр РФ-дан ары кыурчуну бля
чоюнго сатуу а кейбегенди.

АЭС-леге откул

Америкалыла тышымдан келти-
рилген уран концентратсыз да
болмадыла. Россей көп жылланы
ичинде аны сатканын ал саты-
рынды. Атом откулуну экспортну
юсонден бизиники абери айтмай-
дыла. Ол жашырындыкда турган
информация. АБШ-ны Энергетика
ка министерствосуу бурунуу жыл-
да билдирючю кере уа, биз аланы
атом электростанциялары откул
сатыучуланы арасында ючюнчю
жерни (16 проценти) алабыз.

Химия семиртигиле

Америка минерал семиртигиле
сатып алуучу ол ал кыралны
ичинде Россеиде да барды. «Бизни
былай продукциябыз заранлы
кыошакчалары болмаганын
аны бек жаратканды. Украина да
аны РФ-ден алууну тыйгандан
сора биз аны бир да кыйналмай
америкалыла сатып башлагы-
анды», - дегендиле Россеини
минерал семиртигиле чыгары-
учуларыны ассоциациясында.
Алайды да, АБШ бизден аурулугу-
на, багасына көре да алгандан
эсе көбюкрө сатып алганды се-
миртигиледен, бегирек да аланы
азот торлөрлөргөндөн.

Былтыр дагыда аны бля синте-
тика куучудан бля чайырладан,
автомашина чархадан, пластик-
тадан да аслам сатып этилгенди.

Двигательла эмда машинала

Америкалыланы ракеталарын
космосха бизни установкалары-
быз чыгардыла. Алагыра РД-
180 ракета двигательлени салуу
жаны бля келишим 1997 жылда
этилгенден бери АБШ Россеиден
жюкдөн артык агрегат алган-
ды. Пентагонда хар жыл сайын
энди ол төрени кыоргагы керекди
деп турганылыкча, Америка
аласыз боламалды. Нек дегенде
анчы алайла ишаныгылы эмда
учу эстандарты этерге аланы
кыолларындан келмейди. Саты-
нылган келишимни болжалы
2021 жылга дериди.
Сууну га бля жалытуучу рос-
сейли установкагыла, меди-

цинада хайырланылган стер-
илизаторлагыла, эл молор про-
дукция куучуру кыуучу сатыуучу
оборудованияга да аламу сум-
улдуу.

Багыла затла

Россей сатхан эм багыла
затлардан бири - платина бля
налмасдыла. Жаланда аме-
рикалы ювелирлерден угый,
автомобиль, электрон эмда
медицина промышленностьы
да компаниялардан да барды
алагуу уллу сумра. Сөз ючюн,
Apple компания кесини мобил
устройстволорында Ставрополь-
да «дөсюрюлөгөн» сапфиринды
хайырланды.

Электротехника

АБШ-да ишлене лазер уста-
новканын көбюсю Россеиденди-
ле. Аланы чыгаруу бля физик
Валентини Ганючев озыган өмүр-
но токсанычыны жыйлардыла
кыураган IPG Photonics деген
халкыла аралы кыауому кореш-
каны. Аны производстволары көп
кыралда орналадыла ол сан-
да АБШ-да. БШ бөлөмөрлөрдөн
бири уа Москваны кыатынды.

Бизни кыралыбызны элект-
ротехника чыгарыучуларыны
да бардыла жетишмилери. Ала,
Американы рюнгонуна чык-
кыралы алай көп болмаганын
кыагытча, былтыр ары темир
чыккыпканы бля кабельлени
экспортун төрт көргө кейбейт-
гендиле, көмюр электродланы
уа - эки көргө.

Алексей ЛУНИН.
«Аргументы и факты» газет.

Жамауат палата

Тукьумларына, журтларына сыймеклик синзгире

Къабарты-Малкъарны Жамауат палатасында Жаш тѣло совети билим берге, илму эмда тугъан жерге сыймекликке ойрету жаны бла комиссиясы Нальчикки 9-чу номерли орта школунда «Мени ююрюмо тукьум терегин» деген эришуню бардыргъанды. Аны излемлерине кѳре, окуучула тукьумлары кылай жаратылганын юсюнден шартла жыйгъандыла, тереклерин кыурашдыргъандыла, бел-

гил адамларыны юсерунде айткъандыла, тинту ишери бла шагырейлендиргенди. Сабийле салынган борчука жууялы кѳздѳн къарагъанларын, тынгылы хазырлангъанларын да белгилерге тийшилиди. Аны ючюн жюриге сайлау этерге тынч болмагъанды. Болсада ол ачык жерлеге Али Налаевун (устазы Къазиланы Зурият), Амила Абезванованы (устазы Тѳтууаны Алиса),

Гайылану Асиятны (устазы Къазиланы Зурият) бла Идар Жерештевини (устазы Гогуйланы Светлана) тийшили кѳргенди. Хорлагъанла сауъгала эмда грамотала бла белгиленгенди, конкурса къатышхан окуучулары барысына да батут-арада солургъа сертификат берилгенди. Былай эришуле сабилени ююрлерин, миллетери, кыраллары бла ѳтмеленирге, аланы сю-

ерге юйретедиле. Жаш тѣло совети комиссиясы да аны бла байламы бу ишин андан ары бардыргъа муратлыды, деп билдиргенди аны пресс-тѳлѳбасындан. **ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.**

ЖАНГЫ РУБРИКА

ОГЪУРЛУ ЫЗ КЪОЙГЪАНДЫ

«Заманда» кѳн сабийли ююрлени юсеринден басмалана тургъанды. Окуучуларыбыз ага бек ырыздыла. Энди уа «Юйорде сурат мойюш кырайбыз. Анда, бирге жашагъан къауум бирге тюшген суратны да салып, кысыка халарларын да айтырыбыз. Кѳргенге, таныгъанла таныскадыла.

Бу ише окуучуларыбыз да тире къатыштырла деп ышанабыз. Суратла уа эрте, шѳндю тюшгенле да болукъдула. Соурулары, сейрлерин болгъанла 89287175495 телефон номерге шѳлѳшсинле.

Биринчи халарыбыз а Акъ-Суудан Гугруланы Магометни эм аны юйорюмо юсюнденди. Ол кеси фин эм Улуу Ата журт урушлагъа къатышханды. Ари дери уа НКВД да ишлегенди. Спорионню кезуинде Къыргызда тургъанды. «МОПР» колхозда завѳрма, парторг, председателини кичиниси да болгъанды. Андан къайтхандан сора Акъ-Сууда Суу Арادا тытыр заводну директору эди. Токъсан жылга жууукъ жашап кетгенди дуниядан. Суратда биринчи тизгинде ортадагы эр киши олу.

Биринчи тизгинде онгъ жанында кыйырдагы тиширу таматалары Фатиматды. Ол иши жулун Къыргызда Кант районну сагъ-

ылмгъан молкъде чоюнордюню болуп баштагъанды. Бабалга эрге барып, тѳрт жаш, бир кыыз ѳсторгенди. Опуртгъанлада сол жанындан биринчи Риммады. Ол а Акъ-Суудан Кючмезланы Масухта баргъанды, эки жаш бла бир кызыны анасыды.

Ортадагы жаш а Майсурады. Кѳн жылыны шѳфр эди. Юйдеги Аккъызыланы Марзат бла эки кыыз, эки жаш аякъландыргъанды. Кеси дуниясын алышканды.

Бу тизгинде тѳртюнчю уа Любоды. Аны баш меси Аналану Заурбекди. Быланы эки кызылары, бир жашлары барды. Къыйырдагы жаш а Хусеяди. Байбийчеси Эндрейланы Зюды. Была уа юч жашына ата-аналарыдыла. **ОСМАНЛАНЫ Хыйса.**

УЗАКЪ ЁМЮРЛОЛЮК

Уллайгъанда да къууанчылы жашаргъа онг барды

Жыл санын келгенде да насиплы болу – аллай онг бармиди? Жуубы – хау. Аны ючюн а, биринчиден, бек турмазга, экинчиден а, мурат жашау болумла кыурагъа. Кылай бл?

Аны юсюнден специалистле айтады.

Къыралларыбыз 55 жылдан атлагъанлары араларында арт жыллада скандинав амал бла жауу жюригенле кѳлден-кѳл бола бардыла. Ол бек аламатды. Уллайгъанла тажкълга тажкълганын ючюн жюригенден итиси жокъду. Нек?

Аны юсюнден Скандинав амал бла жюриюню орус ассоциациясыны вице-президенти, медицина илмулары кандидаты, Меников аты Север-запад кыура медицина университетни кафедрасыны доцент Андрей Волков айтады.

«Бу амал кыайсы жыл саныга да жарайды, алай уллайгъанла уа артык да кыйырдыла. Тажкълга бла жюригенде шаугитюени иги кесиги ишлейди, терк армайды. Андан сора да, тажкълга танып баргъан адамда жыгъырлы деп аллай кѳрѳтѳу азаяды – уллайгъанла уа ол бек маганъалыды. Дагъыда тышында жюригендин хайыры юйю ичинде кымылдангандан эсе уллуду. Бусагъатда уа, тажкълганын ачыпчыкыла жырлагъан эмда тѳрегѳрки жарыкълык билгенге заманда, скандинав амал бла жауу жюрию башлану аламат кезуиню.

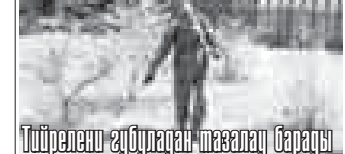
Уллайгъанла уа юга да бек хайырлыды. Аны алайлыгын хатха-юга жаны бла инструктор Ангасия Несчастнова айтады. Адамны санлары кымылдай турмасалда, анга ийилерге, жюриюге кыыйындан-кыыйын болуп барды, саулугу да осалга кетеди. Озгъан жылланы аурулуну, юйоренген кылыгыбыз, жашу болумла да тѳрегѳрке дуниябызны тар этерде, аркин солургъа кыймайдыла. **Ыйкыдыла 2-3 кере юга**

Эсгертиу
Токъ жарты-кыурту келе эсе, энергетиккеге халар бер

«МРСК СК» компания ишин бардырган тѳрт регионда: Ставрополь крайда, Къабарты-Малкъарда, Шимал Осетия – Алания эмда Къырачы-Черкес республикада, «Жаркы кырал» деген индустриал-портал компанияда. Ол хайырлануууа ток бла жалчытуду чуруулун, электрок оборуудуна буулгъанын юсюнден терк билдире ючюн кыурагъанды.

Порталга тюшген шортла специалистге жиберилдикле, жууб а сегиз иши кюнню ичинде берилдикле. «Жаркы кыралны» компьютерде, паншеледе, мобил устройствода да хайырлануууу болукъду, деп билдиреде компаниядан.

Къажу жумушла

Тирелени эфублаган тазаалау барачы

Бизни республикада губула гирчи болгъан кезиу апрельден башлап сентябрге дери барды. Заралны кыуртланы бют бек тире заманлары уа май бла июнь айлагъа тюшеди. Ала кыалхан адамланы саны да алада кѳбѳрѳк болады, деп билдиргенди Ростпробнадзорну Къабарты-Малкъарда Управлениысындан.

Бу кюнге медицина учрежденияла губу къабыл битуде 227 адам баргъанды, ол санда 98 сабий. Жаланда озгъан жылдык 71 инсан тюшгенди эселге. «Насипла, кыуртланд жуукъбану аурула уа бир киши да болмагъанды», деп айтуулады ведомствон индустриал-портал компаниядан.

«Аргументы и факты» газет.

Биринчилик

Магъаналы датагъа жоралап

Къабарты-Малкъарны Парламентине 25 жыл тогъанына жораланын, Нальчикде «Гладиатор» спорт комплексде кудодан «Элбрусу кубогу» деген регионла аралы биринчилик кыурагъанды. Эришунге Ставрополь крайдан бла аны ара шахарындан, Махачкъаладан, Минеральны Водыдан, Черкесскден, Железноводскдан, Пятигорскдан, Къабарты-Малкъарны районлардан бла Нальчикден 15 команда къатышхандыла. Аланы сѳрмешлерине баш судьялыкны спортбу тюрлюсюнден регион федерацияны башчысы Казбек Майрамкум этгенди.

Аланы усталыкларын кѳрген бек сейриди. Биз юйде телефонла бла сизжуп турмай, дайым жаруу этгенигиз бек ахшыды», - дегенди. Законла чыгъарычу органы юбилейине аталып кѳп тюрлю эришунде, башха ишени да кыурагъа, бардыргъа да себеплик этгенлерге жорек ырызайгъан билдиргенди. Спорт министрни орунбасары Заур Жежев бу эришуню мураты - жангыз да эм кючлю кудочуланы айыруу угъай, аланы усталыкларын да ѳсѳрѳруу эм арада шукълукъ белгилликланы кючле болгъанын айыруу айткъанды. Республиканы аскер кѳл тюрлюшѳн федерациясыны башчысы, Россияны сыйлы тренери Черкесскден Заур Жежев тюрлю эришунде да спортчуга кыураулары, аны бла бирге уа ниетлерин кючлерге болушханан чертгенди. Эришуну башларыны алдында ариу жарлары бла Бийланы Алан бла Чабдарланы Алѳна, дауурбасла бла телсеую кыураулары «Элбрус» ансамбль спортчулары кѳлдерин кѳторгенди.

Жаш спортчулары, аланы тренерлерин да Парламентини атындан депутат Арсен Барагуон алгъашлагъанды. «Гитчелерин сѳрмешлерине кыурагъа

рычу органы юбилейине аталып кѳп тюрлю эришунде, башха ишени да кыурагъа, бардыргъа да себеплик этгенлерге жорек ырызайгъан билдиргенди.

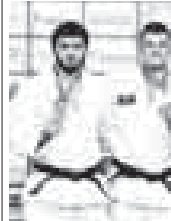
Дзюдо

Занкишиланы Казбек – халкъла аралы эришуню кюмош призѳру

Бакуну Гейдар Алиевни атын жюриютген спорт мекьянда дзюдодан «Улуу шлем» деген турнирге

кырген халкъла аралы эришуну кыурагъанды. Анга дунияны 56 кыурагъандан 430-дан аслам

спортчу къатышханды. Аланы араларында 100 килограммга дери ауурук къауумда кючлю дзюдочу Занкишиланы Казбек деген болгъанды. Тѳрт кере хорлагъандан сора, ол дуния рейтингинде бу ауурукда биринчи жерин алгъан нидерландлы Майкл Коррел бла тутушханды. Эки гѳжѳф да къыураулары, усталыклары бла да бир бирге онг бермегѳге кюрешкенди. Алай къошкъа заманда «алтынны» кыарчык гѳмѳ кыткъанды. Казбек кюмош майдал алгъанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

КОНКУРС

Социал предпринимательствода къошумчулукъ ючюн - нохтабау

КъМР-ни Экономиканы айнтыу министрствосундан билдиргенлерча, «Импулъ добран» деген сауъгъа заваколаны алау болгъанды. Ол Россияде социал предпринимательствон айнтыууа къошумчулукъ этилени ючюн хар жыл сайын бериледи. Аны социал программаланы «Бизни тамблагы кюнобюз» деген регион фонду кыурагъанды. Сауъгъаланууу тизмесине социал предпринимательле, кырал структураланы эмда профили министрстволаны башчылары, журналистле, жомауат организациаланы эмда билим беруу учреждениялары келечелери киредиле. «Социал предпринимательствода кырал эмда бизнес бек уллу магъана бергенлерин кѳргѳтѳдиле. Ол кеси да кюч ала барды. Биз дунияны игиге тюрлендиреде итинген адамланы саны эсе баргъанын кесибиз да кѳрѳбиз», - дегенди «Бизни тамблагы кюнобюз» фонду башчысы Наталья Зверева.

Былны а социал предпринимательствода эм иги стартап-проекти кыурагъанды. Ол а биринчи кере болукъкъ ишди. Кеси да энди башлана тургъан социал проблемаланы кѳтеруде аслам инновациалы оюмлары кѳргѳнгѳзи

бла байламды». Номинациала уа быллола болукъкъдула: - социал предпринимательствон айнтыууа эмне къошумчулукъ этгени ючюн; - социал предпринимательствода кюмѳшѳне тынгылы берилени ючюн; - социал предпринимательствода себеплик этуу жаны бла эм иги регион программа ючюн; - социал предпринимательствон айнтыууу жаны бла эм иги корпоратив программа ючюн; - социал предпринимательствон юсюнден басмо арналда билдиреде ючюн; - социал предпринимательство жаны бла эм иги билим беруу программа ючюн; - социал предпринимательствода эм иги стартап ючюн.

Сауъга фондуу ёлѳчѳми эм азындан 2,53 миллион сомду. Заяваланы <http://application.impulsdobra.ru/> сайтда жарашырлып 16 июньнда дери бериге тийшиди. Сорунлары болгъанла 8(800)333 68 78 (хакъызы) номерге шѳлѳшине неда premia@nb-fund.ru электрон почтагъа аслам инновациалы оюмлары кѳргѳнгѳзи

ОМАРЛАНЫ Мурат.

УЧРЕДИТЕЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал
РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУШАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Назабет
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУШАНЫ Борне
(жууялы секретары),
МОКЪБАЛАНЫ Зукура,
МУСКУЛАНЫ Сакнат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УВЪШАШАНЫ Мурат.
ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору ариуламы — 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары — 42-38-21, 40-04-82.
Жууялы секретары — 42-66-85.
Секретариат — 40-93-62, Корреспондент — 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Экономика — 42-66-73.
Культура — 42-66-76.
Социал ишле — 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт — 40-39-93, 42-66-71.
Окуучулууу бла байламкъыла хабарлаууу эм жалчылуу — 42-37-94.
Экин юреспондент — 42-68-72.
Операторла — 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла кыурагъа жюриюмѳди.
Кюч жалчылауа рѳсѳлени этилѳмѳди эм ала артка кыурагъамайдыла.
Газетде басмагъан материалла айткъан оюмла рѳсѳлени оюмла, ба ешилмеге болукъкъдула. Алада айткъан хар зат ючюн Рѳсѳй Федерацияны Басмаы юсюнден замана тийишликле материаланы авторлары кеслери жууушылдыла.
Редакция авторлардан 400 гѳт тизгинде (машина бла жазылган 5-6 бек) кѳпю аймады.
Газет Басмаы эм асламды информацияны эришенилерин кыурулууу жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде регистраци этилгенди.
Регистраци номер — ПН № ТУ 07-00118. Индекс — 51532

Газетни басмагъа «КъМР-Мелна» ГКУ-ну компьютер службаы хавыр этилгенди.
Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясыла басмагъангыды. Назлыкъ шахар, Ленин аты проспекти, 33
Газетни ишереде ташыруу ючюн КъМР-ни почта сувканы федерацияны Управлениысы жууушылды.
Телефонла: 76-01-21
Газетни рѳсѳленигъа сатты ючюн КъМР-ни «Рѳсѳлѳ» акционер общество жууушылды.
Телефон — 42-69-34
Газет ыйкългъа юч кере чыгъады - геуюрге, орта, ыфат, шаббат кюносле.

Номерге графике кѳре 19.00 сагъатда кюл салындаы. 20.00 сагъатда кюл салынганды.
ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГЪАРГЪАЛА:
Байсаланы Марзат — деуюрны редактору, Кучукуланы Сафян, Кетечиланы Зульфия — жууялы секретары орунбасарлары, Балчианы Феруза - (1, 2-чи бет), Зезаланы Лида (3-чи бет), Ахкъебеланы Жаннета - (4-чи бет) - корректорла.
Тиражы 1415 экз. Заказ № 432
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛѳНИ АДРЕСИ:
36000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5.
Электрон почта: elbor_50@mail.ru